

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Fővárosi M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 „ . . . 80 „
1/4 „ . . . 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Slovensko . . . Ck 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoslávia . . . D. 100.

Hedad az Erdélyrészi Zsidó Pártnak

Irta: Dr. FREICHEL JÓZSEF ügyvéd, az E. Zs. N. Sz. KIB tagja, Cluj.

Zsidó körökben osztatlan örömet jelentett Erdélyszerte az, hogy vezető zsidó politikusaink az E. Zs. N. Sz. Nagyintézőbizottságának f. hó 23-án Váradon megtartott ülésén közölték volt, hogy szentük is megérett a helyzet az Erdélyrészi Zsidó Párt azonnali megvalósítására és hogy ezen helyzetüket a rendkívül szép számban megjelent NIB. tagok egyhangú véleménye kísérte. Nem lehet kétséges, hogy a jelennek eme politikai tennivalójáról a Zs. N. Sz.-en kívülálló, de más politikai pártba be nem iratkozott testvéreinknek is ez a véleménye, akikkel eddig a Zsidó Választási Blokk kereteiben működöttünk együtt. Ez az egyhangú vélemény annál is inkább örvendetes, mert ez jelenti a fejlődésnek egy további biztosítását, — melyet az erdélyi zsidó sajtó, így az „Uj Kelet“ mellett a „Népünk“ is bekonferált hónapok óta igen értékesen, — hanem azért is, mert az Erdélyrészi Zsidó Párt megalakítása ma már „organikusan“ kifejlődöttnek látszik, mentesen minden erőszakoltságtól, egyéni ambíciótól vagy kísérletezéstől, ami politikai téren rendkívül fontos tényező.

Ugy érezzük, hogy az erdélyi zsidóság eddigi politikai aktivitása erős alapja lesz annak az épületnek, melyet feltétlenül fel kell építenünk és tető alá hoznunk. Az eddigi fegyelmesség, politikai nevelés, ritka kivételtől eltekintő egységes fellépés, értékes elemi lesznek annak az eszköznek, amit az erdélyi zsidóság többé már nem nélkülözhet.

Az Erdélyi Zsidó Választási Blokk kétségkívül elérte a célját, s rendeltetésének betöltése után azon a ponton van, hogy egy magasabb rendű egységgé alakuljon át. A Zs. V. Bl.-ből nem hiányzott a zsidó lélek, a kisebbségi étellel járó célkitűzés és fegyvert, megvoltak a kellő vezetők is, — ezen a téren az Erdélyrészi Zsidó Párt sem hozhat novumot, ellenben hiányzott a demokráciával elkerülhetetlen és nélkülözhetetlen alkotmányos felépítettség, a pártélet. Szükség van arra, hogy a zsidó kisebbségi politikával foglalkozók nemcsak választások előtt kerüljenek a zöld asztalhoz és ezek után a zsidóság az urnák elé, hanem az élő zsidó kisebbség időközben is kell hallattassa szavát. A pártprogram és taktika kellő módon állandó tanulmány és megvitatás tárgya kell legyen. Az Erdélyrészi Zsidó Párt legyen az az állandó tribün, ahonnan el fognak hangzani azok a kívánságok és jogos kritikák, melyeket az erdélyi zsidóság fontosnak tart kifejezésre juttatni.

Ha élő valósággá avatjuk az Erdélyrészi Zsidó Pártot, úgy állandó alkalmat adunk a kollektív zsidósérelmekkel törődő testvéreinknek arra, hogy a „falakon belül“, mondhasák el véleményeiket és hogy a zsidóság összefoglalásával az ideális politikai egység is megteremtessék. A pártban szívesen látunk mindenkit, aki a minimális programunkat magáévá teszi, mely nem lehet más, mint az, hogy az erdélyi zsidóság csak nemzeti, népi alapon elindulva, lojális tisztelettel az állammal szemben, az állampolgári kötelességek további becsületes teljesítésével, barátsággal a szintén kisebbségi sorsban élőkkel — de ha kell, állandó harcban a teljes egyenjogúságot és tisztelettel mindenki szemben — építi fel boldogulását itt, ahova sorsa élni rendelte, ahol a természet és az alkotmány legmagasabb törvénye szerint teljes jogu polgárként van joga élni, — bármily közhely is a fentiekre való hivatkozás.

Cavour, a nagy olasz államférfi mondotta, hogy mi, zsidók vagyunk Európa utolsó rabszolgái. Mily fájdalmas ez, amikor népünk már mióta nem ismeri a rabszolgaság intézményét és vallásunk a leghumánosabb intézkedéseket tartalmazza erre vonatkozóan. S mégis az a sok intézkedés, mellyel másodrendű állampolgárokká süllyesztenek, a megújuló incidensek, melyek személyi és vagyoni biztonságunkat sértik, — hányszor fakasszák lelkünkben a lelki és gazdasági rabszolgaság érzését. Ki merné tagadni ezt? Áhítózunk a felszabadulás után, de ezt csak mi vívhatjuk ki, csak mi magunk ad-

hatjuk meg magunknak azzal, hogy immár végérvényesen letérve az asszimiláció langyos vizeiről, nem kergetve délibábokat, — vállaljuk nyíltan, egységben, határozottan, és büszkén a vallást és fajt konzerváló népi, nemzeti sorsot.

Nem messze az idő, amikor a Románia területén élő zsidó nemzeti alapon álló zsidóság összefog olvadni a teljes egységet jelentő Országos Zsidó Pártban. Az idő hatalmasan dolgozik ezért. Ami igazság országrészeként, az igazság az egész ország területén élő zsidóságra is. Mert bármily relatív is minden, egy szemszögből nézve mégis csak egy igazság létezik. S ha ma még személyi akadályok, avagy elvi differenciák léteznek is, az idő és a külső események minden gátlást félretolnak, mindent kielelnek. Már az is nagy haladás, hogy az egyes országrészek zsidósága nem hajlandó tovább várni. Az országrészi keretből atlépni az országos keretbe sokkal kisebb elhatározás és tett, mint az országrészi keret életre hívni. Az Országos Zsidó Párt csak egy utolsó lendület, míg az Országrészi Zsidó Párt létrehozása az alkotó elemek összehozása, a lelki és ideológiai egység jelenlétének nehezebb megteremtése.

Az Országrészi Zsidó Párt megalapításával újra az alkotás örömeit élvezhetjük. Hiszem, hogy ez a párt újra összehozza az erdélyi zsidóságot, mely

Mentsük meg a zsidó középosztályt!

Mult heti számunkban rámutattunk azon súlyos veszedelemre, mely zsidóságunkat létében támadja meg azzal, hogy középosztályunk — mely zsidóságunknak eddig alappillére volt — leglehetősebb gazdasági válságát éli. A további teljes leszegényedés és nyomor megakadályozása nem képzelhető el másképp, csakis az egész zsidó társadalmat átfogó szociális intézményekkel. E célra megindított anketunkra jövő válaszokat, a beérkezés sorrendjében közöljük. (Szerk.)

Mittelmann Jakab

a nváradai orth. izr. hitk. elnöke

A zsidó középosztályt egyedül csakis a zsidó hitközségek teljesen harmónikus belső békéje, egysége és szolidáris együttműködése tudja megmenteni. Ezek egyöntetű munkájából fakadhat csupán igazi áldás az egész zsidó közre. Egyedül ez van hivatva intézményesen biztosítani a zsidó középosztály fennmaradását, mivel csak így állhat módunkban egy egész zsidó társadalmi osztály felmaradásának biztosítására nagyot és maradandó intézményeket teremteni. Csakis egy belső egységtől erősen kiépített zsidóság által létrehozott intézmények tudnak bennünket a teljes gazdasági lemorzsolódástól megóvni. Ezen munkához pedig valamennyi zsidó kö-zösségnek össze kell fogni.

Dr. Váradai Ödön

az E. Zs. N. Sz. oradeai csoportjának elnöke.

Nagyon helyeslem, hogy a „Népünk“ a zsidóság gazdasági problémáival is foglalkozik. Ennek folyamán sajnálatosan aktuálisabbá vált a zsidó középosztály megmentése. Az általános, mindnyájunkat egyformán sújtó gazdasági válság léte alapján rendíti meg a zsidó középosztályt is. A munkás, a gazda, nem tudja egyre lejjebb menő árak mellett sem eladni terményeit. Esik az élő jószágok ára, amikor nehezen és magas kamat mellett tud kölcsönt kapni az iparos. Fokozatosan csökken a középosztály jövedelme is, mely bevételeit a gazda, kereskedő osztály köréből keresi. Mi volna a segítség? A zsidó középosztály csak úgy tudna boldogulni, ha az át-

nehéz sorsában magára hagyatva, egyházi és más ügyeiben feleslegesen sokszor egymásnak uszítva, áhítózik a tekintélyt és erőt reprezentáló, jobb sorsot kiharcolni képes egységre. Legalább azon a téren, ahol a kollektív jogai — ezzel sokszor egyet jelentő egyéni boldogulás, — állanak vagy elbuknak.

Eddig vezetőink egyéni sulya, politikai felkészültsége és sikere tett tanúságot a zsidó kisebbségi politikai életről. Ha ők a mi akaratunk igaz emanációi is voltak, kiket a megújuló választások során szavazatainkkal mindnyájan igazoltunk is, — a jövőre nézve létezésünkről egy viruló minden más politikai egységnek meglevő, állandó szervezetéhez hasonló életjelt adni. Mi sem lehet természetesebb és indokoltabb, hogy a ghetto és az asszimiláció nyomán elcsökevényesedett politikai nevelést újra meg kell adni a zsidóságnak és ezt csak a zsidó pszichével is teljesen azonos valami, a demokrácia levegőjét jelentő pártélet nyújthatja.

Százegy ok indokolja az Erdélyrészi Zsidó Párt azonnali zászlóbontását. Sokan úgy éreztük, hogy már eddig is sok időt vesztettünk. Nincs mit meditatálnunk a programon sem, mert ez adva van a sorsból. Nem nézhetünk személyi hiúságokra, sem elvinek nevezett különérdekekre, hanem minden zsidó ház ajtaján be kell kopogtatnunk a belépési nyilatkozattal, fel kell ráznunk a közönyösök táborát, megstürsíteni az eddigi harcosok sorát. Nem vagyunk és nem akarunk „elhanyagolható kisebbség“ lenni. Számunkhoz és értékünkhez képest követeljük a helyünket s mindenekfelett a jogainkat!

meneti időben olcsó kölcsönhöz tudna jutni. A zsidó Kishitelbankok mellett tehát, melyek 15.000 leig terjedő kölcsönöket nyújtanak, szükség volna zsidó középbankok megteremtése. Ennek gondolata egyébként már fel is vetődött. Szükségesnek tartanám, ha ezen probléma megoldására egy anketót is rendezne valamelyik zsidó társadalmi szervezet.

Fehér Dezső

a nváradai kisebbségi újságírók Szövetségének elnöke és a „Nagyváradai Napló“ főszerkesztője

A zsidó középosztály megmentése azon az uton érhető el csak, melyen a testvéri együttérzést, a szolidaritást, az ősi zsidó tradíciókhoz való ragaszkodást a családi és üzleti életben is megőrző régi zsidók haladtak. A mai súlyos gazdasági krízis viharában is azt látjuk, hogy azok a zsidó egzisztenciák maradtak meg szilárd alapon, akik a konjunktura éveiben sem pazaroltak, hanem keresték nagy részét tartalékolták. Nem kápráztatta el őket a jólét, nem autót vásároltak, nem kényeztettek külföldre és nem luxuriózus lakásokra költötték pénzüket, hanem egyházi kulturához, emberbaráti jótékony célhoz áldoztak. Gyermekeiket nem diplomákat fitogtató asszimiláns nagy uraknak, hanem munkásoknak, gyakorlati pályán dolgozó, zsidó hitközhöz ragaszkodó embereknek nevelték.

A haladás, a modern eszmék, a technikai vivmányok gyorsan száguldó mai korszakában a zsidó középosztályának vigyázni kell, hogy el ne szédüljön. Erős akarat, becsületes munkával, népéhez ragaszkodó érzéssel találhatja meg a mai káoszban azt a Ariadne fonalat, mely kivezetheti a mai káotikus élet labirintusából a boldogulás, a szebb, boldogabb élet napfényes útjára.

Leltner Sándor

az oradeai orth. izr. hitk. alelnöke.

A mai gazdasági vilákrízisben a feladat, hogy ilyen nagyhorderejű problémáról gondolataimat egy rövid cikkben zsufojjam össze, hasonlít Hilel a túrelmes egy kis esetéhez. Érdekesen ecseteli a talmod a hileli türelmet és bölcseséget, amikor egy szofista római azzal a követeléssel járult elő: „Taníts meg az egész Thórára addig, míg a fellábomon állok“ Hilel röviden ezt válaszolta „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“ Ez a vezér eszméje a hit-

tünknek, a Thórának és bölcsseink tanításának! Sajnos nekem nem adatott e hileli bölcsesség és lapidaris rövidség, amely lámpásként világítana abban a nagy éjszakában, ami az utóbbi évek gazdasági összeomlásában a zsidó középosztályt is elnyeléssel fenyegeti. A polgári középosztály helyzete egész Európában siralmas. Annál fokozottabban érezhető ez a zsidóságban, mert a történelem kényszerítő ereje a Golusz zsidóságot főképpen a városokban s leginkább az u. n. középosztály által üzött foglalkozásokba sodorta. S ami a Wirtsvölker tagjaihoz tartozó intellektuális elemnek megadatott, hogy állami, megyei és városi tisztviselő pályákon is elhelyezkedhetnek, attól megvolt kisebb nagyobb mértékben fosztva a zsidó középosztály.

Kereskedő, bankos, iparos, orvos, ügyvéd pályák állanak előtte nyílván s e pályákon mindenütt dúl a krízis. A kereseti lehetőségek lecsökkentek s szaporítják sajnos azoknak a megnevezhetetleneknek a táborát, akiket egy szellemes írónk „Luftmenschen” szomorú jelzőjével illetett.

A cionista mozgalom, ha tíz év alatt 1 millió zsidó családapának nyújthatott volna a Szentföldön biztos megélhetést, nagyban hozzájárult volna ahhoz, hogy ma a zsidó középosztály válsága nem volna any-

nyira nyomasztó és olyan széles rétegekre kiterjeszkedő!

Véleményem szerint Középeurópa még nem teljesen industrializálódott új államaiban az egyetlen produktív és reményteljes biztos elhelyezkedés középosztályunk részére az iparban, speciálisan a nagyiparban nyílhatik meg. Ez alatt nemcsak adminisztratív, hanem főképpen szakmunkásságot értek. Min technikai előmunkások, mérnökök, gazdasági irányítók és közreműködő szervek nagyobb számban kellene hogy szerepet vállaljanak, mint eddig. Igaz, hogy ehhez készség és előképzettség is szükséges. Ilyen szakiskolák felállítására, nappali és esti tanfolyamok elsőrangú szervező és előadó erővel képezné sűrűs feladatát a nagy zsidó hitközségeknek, társadalmi és egyéb közösségnek.

Véleményem szerint annál kevesebb lesz a „Luftmensch” a zsidó középosztály tagjai közt, minél többen bírnak ipari szakképzettséggel! Egy képzett fa- fém- textilmunkás, nem elveszett ember soha sem, s ifjainknak a normális ismeretek mellett adni kellene egy „Ünneszt” is a kezükbe, ha szaporítani kívánjuk a feltétlenül produktív elemet a zsidóságban, s ha kivezető utat keresünk az általános keresetcsökkenés és számtalan existencia megsemmisülésének káoszából!

Nyílt levél

Dr. Markovits Ignácz tanácsos urnak, Oradea

Tanácsos ur!

Tekintettel arra, hogy mostanában nem szokunk találkozni, a posta bizonytalanságára sem szeretném bizni soraimat, engedje meg, hogy itt a nyilvánosság előtt mondjam el Önnek azt, ami szívemen fekszik.

Tanácsos ur! Annak kell tituláljam, mert bár régi elvbarát, most megtagadja cionista multját, hiszen nem hajlandó aláírni a belépési nyilatkozatot a Zsidó Nemzeti Szövetségbe. Azt mondja kifogásnak, hogy nem ismeri el annak jogosságát, hogy én legyek az ügyvezető elnök. Most én állok utjában „szent” és „magasztos” eszméinek, melynek végcélja — a városi alpolgármesterség. Nem értem, hogy mivel állanak utjában, hiszen én nem akarok a torony alatt semmi szerepet. Átengedem azt teljesen Önnek. De csak próbálnám ambicionálni, akkor épen úgy lehetetlenné tenné, minthogy hajszát indított Dr. Bárdos Imre ellen.

Tanácsos ur! Én tudom, hogy Önnel nem szabad kikezdeni, mert az a jóságos néplélek, melyről egyszer dithirambusokat zengett 1927 végén a városi tanácsban, Önben von-Haus-aus beleoltotta azt a szellemet.

Tanácsos ur! Ön igen jó cionista volt. Dolgozott a Keren Kajemet érdekében — elismerem, hogy eredménnyel, — de hol van ez a lelkesedés már? Tudom azt is, hogy akkor nem azért tette, hogy alpolgármester legyen Váradon. De mikor belekóstolt a közéletbe, mióta szentet vesz és vizet fakaszt, azóta csak másodsorban jön a cionizmus.

Tanácsos ur! Talán jó lesz figyelmeztetni Önt arra, hogy egyizben kijelentette, hogy nem a cionizmus tette az Ön nevét ismertté városunkban és nem azért hívták meg az ideiglenes tanácsba, hanem mert nagy protezsója van. Erre nem lett volna szabad sohasem hivatkozni. Ez épen olyan bűn volt az Ön részéről, mint az, hogy egy kritikus pillanatban hyperlojális nyilatkozatot tett. Igaz viszont, hogy azóta grata persona ott, akkor figyeltek fel Önre — illetékes körök.

Ön azt is hangoztatta egy értekezleten annak idején, hogy a Szövetségtől nem fogad el tanácsosi megbízatást. De következetes volt önmagához. Végül, miko: nem volt más mód; akkor szépen elfogadta attól a fórumtól is, melyet néhány nappal azelőtt nem tartott kompetensnek.

Ön saját céljai érdekében mindent szentnek tart. Higyje el nekem, hogy Dr. Bárdos elgáncsolása is az Ön remekműve volt, Ön volt az, aki őt a Szövetség elnöki székéből kimarta. Miért? Mert Önnek riválisa volt. Őt azóta a kolozsvári központ rehabilitálta, de tanácsos ur azért tovább folytatja a harcot mindazok ellen, akik cirkulusait a legcsekélyebb mértékben zavarják.

Nos hát megmondom, bennem emberére talált. Az én cionista közéleti multam olyan makulátlan, hogy abban belekötni nem lehet. Könnyű nekem azért is, mert mint említettem, városházi aspirációim nincsenek.

De Ön most nem akar belépni a Szövetségbe. Volt idő rá, mikor hétfőn cionista, kedden mizrachista, szerdán ismét, csütörtökön megint és így tovább, nap mint-nap kilépett és belépett, aszerint ahogy Önnek kedvezett. Hát ennyire az emberek jóságát és birkatürelmét igénybe venni — még Önnek sem szabad tanácsos ur! Ön engem is dezavualt a Lloyd-beli népgyűlésen, azt mondotta, hogy nem képviselem a hivatalos cionista álláspontot. Hát erre most adom meg a választ. Ez nem igaz! Mert igenis én lettem a mult évi közgyűlésen szövetségi alelnöknek megválasztva, Dr. Váradi Ödönnel együtt, Ön nem akart akkor elnökségi tag lenni, mert Dugovits Titus módjára, csak hogy Dr. Bárdos ne legyen elnök, inkább Ön is visszavonult. Igenis én vagyok a legális elnök jelenleg és épen a nyilvánosság előtt teszem szavá azt a lehetetlen ál-

lápontot, hogy Ön nem akar, a most újbóli reorganizáció alatt levő Szövetségbe belépni. Szögezzük le azt a tényt, hogy Ön nem akar szövetségi tag lenni. De ne feledje, hogy az idők változtak és most már nem lehet javirozni. A mizrachisták is átlátják az Ön machiavellizmusán és kellőképp értékelik is szilárd meggyőződését.

Most ugylátszik én vagyok utjában. Azt mondja nem fogad el „csupaszképi” elnököt. Allah növecsse nagyra az Ön szakállát, meg az enyémet is, de hát ez nem érv egy tanácsostól. Egy tanácsostól, aki Dr. Lázár Aureltől kezdve, mindenkinek csak tanácsot ad ebben a peceparti Párisban. Én „tanácsokkal el vagyok látva”.

Tanácsos ur! Önnek szép cionista multja van. Ön a városnál nem hozott szegényt a cionistákra, dacára annak, hogy sokszor megtagadta őket. Nekünk nincs okunk arra, hogy Önt magtagadjuk. De tegyen le már arról a harcmodorról, melyet önös érdekei sikerének érdekében felvett. Ha Ön még valaha a zsidó közvélemény becslésére számít, akkor ne taktikázzon elvbarátaival. Én figyeltem az Ön arcát, mikor Dr. Fischer József képviselő ur, a NIB. gyűlésén nagyszerű beszédét elmondotta. Én láttam azt, hogy miképpen apercipálja Ön elnökünk minden szavát. Gondolja mégegyszer át azokat a klasszikus szavakat, melyeket a belpolitika és cionizmus, politikai manőverek, érdekekről és klikkekről mondott. Láta Ön azt is, hogy állta a rosszindulat pergőtűzét, hallotta, amint kimondotta, hogy cionistának legnagyobb bűne, ha nem cionista ügyekért, otthagya a cionista táborot. Ön ma már nem látja a fáktól az erdőt. Ön már azt hiszi, hogy a toronyalatti szerepével mindenkit kielégített. Emlékezzék csak vissza, mit mondott Önnek a KKL. biztosa, hogy a KKL.-nek 200.000 leiba van az Ön tanácsossága. Hogy miért? Mert nem ért rá vele foglalkozni. És a mi szent ügyünk sinyli meg az Ön működését, még ha a víz és csatornázási díjak egészségesebb megosztását lehetővé is tette.

A zsidóság már abból is kiábrándult, hogy zsidó tanácsosok nélkül el volnának vezetve a városok és községek. Nem igaz! A városnál nincsenek speciális cionista érdekek. Ott csak egyetemes érdek létezik. A város összlakosságának érdeke. De arra alkalmas, hogy ugy Clujon mint Szigeten, Váradon ugy mint Désen felborítsa azt az egyensúlyt, mely a cionisták között saját eszméje érdekében, fennállott.

Leszögezem a nyilvánosság előtt, hogy Ön nem akar belépni a Szövetségbe. Ismét leszögezem, hogy kifogásai vannak a vezetőség ellen. Önnek épen ugy nem tetszem én most, mint annak idején Dr. Bárdos. Emlékezzék vissza, tiz esztendővel ezelőtt is tartottam a zászlórudat, s tartani fogom mindég. Engem nem keserít el az, ha Nagyvárad város tanácsosával is állok szemben. Engem nem lehet levakarni, mint Önnek nem megfélemlítő! Először a már említett népgyűlésen és lehet, hogy még megfog vele próbálkozni. De előre bejelentem tanácsos ur, hogy én kemény dió leszek! Engem nem lehet úgy félretolni. Vindikálom magamnak annyi jogot, hogy az élén álljak, mint Ön, vagy bárki más. Természetesen addig, míg a bizalom megnyilvánul irányomban. Az általános bizalom, s nem a tanácsosi.

Lehetséges, hogy lesznek, kik meghajlítják az elismerés lobogóját városháza munkája előtt. De ez nem cionizmus! Ehez a cionizmusnak semmi köze. Ezt mint magánember teheti, annál is inkább, mert jelenleg nem is tagja Ön a Szövetségnek. Arra kérem, hogy fontolja meg mégegyszer a dolgot. A „Tine minte” jelszót hagyja ki szótárából, ugyis nagy ember lehet még Önből! Higyje el, még egy-két potantát barátsága nem minden. Az is elszállhat mint a füst.

Ha pedig mégis azt az utat válsztja, mely Ön-

nek konvenábilisabb, akkor engedje meg, hogy én a saját felfogásom szerint egyedül helyes uton járjak. A cionista cél még soha nem kompromittált ideáljában érdekében, mindaddig, míg Allah oly nagyra növeszti szakállamat, hogy Ön is beléphet majd az alelnöki vezetésem alatt álló Zsidó Nemzeti Szövetségbe!

Salom tanácsos ur, salom — azaz béke!

Leitner Zoltán

Hitközségi népgyűlések

Sokan lesznek még zsidó testvéreink között, akik nem tudják megkülönböztetni a hitközséget — a népközségtől. Herzl híres mondása „Hódítsátok meg a Gemeindestübet” tévesen magyarázzák. Nem a hitet akarta Herzl a néppel felcserélni, hanem a Gemeindestübet zsidó népi tartalommal kívánta gazdagítani. Népi tartalommal! Nem hit nélkül, hanem a hit miriádok hatalmi szálaival átszőtt népidéológiát kidomborítva a hit és nemzeti eszmét, mint test és lélek elválaszthatatlan tételét célozta ez a törekvése, melyet a „Gemeindestübe”-ban akart megvalósítani.

* * *

A kolozsvári orth. hitközség a minap tartotta meg rendkívüli gyűlését, melyet népgyűlésnek hirdették. Az orth. hitközség vezetőinek tisztában kell lennie a fájdalmakkal, ha a szefárdokkal akarja a küzdelmet sikeresen felvenni.

A szefárdok előretörése és destruktív munkája nem speciális cluji jelenség. Frankfurtban, Pápan sőt Chicágó, Wien és számos más világvárosban is mutatkozik ezen mozgalomnak hatása. Hosszadalmas lenn e szük cikk keretében a chaszidikus csoportosulás és tartalmi törekvéseinek okait ismertetni. Itt a cluji esettel kívánunk csupán foglalkozni, mely alkalmas arra, hogy a régi megalapozott hitközségeket felébressze — és ezekkel az új vallásos irányú chaszid ébredőkkel szemben — a hit, az erkölcs, az áldozatkészség fegyverét alkalmazva nyíltan szemben álljon. מאויבי תהבמנו „Ellenfeleinktől tanuljunk”, legyen a jelszó a nagyhitközségnél, akkor biztos a győzelem.

Mi történt Clujon? Az orth. hitközség keretén belül évek óta működik egy szefárd imaház, melynek tagjai chaszid emberekből áll. A kolozsvári zsidóság 1918-ban nemzeti megmozdulását, mely ugya: a hitközségtől függetlenül történt ez a kis csoport ürügyül használta fel, hogy önállósítja magát. A grümdolások korszaka volt, grümdoltak ok is egy szefárd hitközséget.

Kezdetben nem volt igen nagy jelentősége az egész mozgalomnak. Két ismert, cluji zsidó nagytökés bosszúból, vagy más oknál fogva — csatlakozott az új párthoz és evvel olyan anyagi és erkölcsi erőt kölcsönözött, hogy a maroknyi nép — hitközséggé alakult. Rabbit hazattak maguknak, — hozattak, vagy egy távoli chaszid csoport megneszlette az alkalmat és reájuk helyeztek egy rabbit — csoda rabbit.

Igazán csoda egy 20 éves emberként, amelynek a híres tudósi címet adományoztak.

A kis csoport és a hitközség között megindult a harc. A kétkulacsos besztercei iroda kezébe vette az ügyet és itéltetett.

Azóta váltakozó szerencsével folytatódik a küzdelem, melynek mai napig sincs vége.

A cluji orth. hitközség népgyűlésén az elnök a szefárd ügyet tárgyalta. Felolvassa a besztercei irodával folytatott levélváltását, mely egy halachikus vitairatnak is megfelel.

A lényege a dolognak az — a hitközségnek 10.000.000 Lei adóssága van. — A szefárdok a gabellát lezüllesztették, a hitközség a csöd szélén áll. Mi nem ismerjük a cluji hitközség benső ügyét. — Egyet kívánunk csak megállapítani, ha a cluji orth. hitközség, melynek tudunkkal 2400 adófizető tagja van, pénzügyi romlásba jutott — ott más baj van. Ott hiányzik a szolidáris érzés stb. hiányzik a te-kintély, mely személyi súlyával a széthuzás a nem-törődő tagokat összehozná és cselekvésre bírná.

A szefárd hitközség is a csöd vészharangját huzta meg? ha nem akkor a nagyhitközségnek meg kell találni a konzolidációhoz vezető utat. Ha ezt a mai vezetőség nem tudja, lépjenek azok elő, akik arra képesek. „Erobert die Gemeindestube” és akkor lehet hitközségi népgyűlésről szó!

Olcsó hét HOLLÓSNÁL

Legjobb tavaszi kalapok 300 leitől
Selyem nyakkendők 90 leitől
kaphatók

ANGOL SZÖVET

különlegességeim
felöltő és öltönyökre

megérkeztek

HACKMAYER

Bémer-tér 2.

uriszabósága

HIREK.

Felőszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR.
„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Ijjar 4, május 2.

Szombat: Ijjar 5, május 3.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 7.15

gyertyagyújtás 7.25

Istentisztelet kezdete 7.30

Szombat kimenetele 8.30

— **Vérvádmese.** Vlnában röpiratok jelentek meg melyben egy kikeresztelkedett litvai rabbi kimutatja, hogy a zsidók különböző célokra, különösen pászka előállítására keresztény vért szereznek és használnak fel. Ezen röpiratokat formai okok folytán ugyan eldobozták, de úgy a szerzője, mint a terjesztői ellen semmi törvényes lépés nem tétel.

— **Nagy pánik egy lodzi széderellenes koncertnél.** Lodzból jelentik: A második széderestén oly szerencsétlenség történt Lodzban, melyből a város vallásos zsidósága I-teni ítéletre magyaráz. A zsidó „Bund” munkásegylet a második széderestén tüneményes koncertet rendezett, nagyszámú munkás énekkar közreműködésével, melynek legnagyobb része nőkből állott. A koncert alatt a korhadt alapzatu szinpad beszakadt és magával rántott énekkart maga alá temette. Kimondhatatlan pánik keletkezett. A kivonult tűzoltóság szabadította meg a számos sebesültet, kik között többen nagyon súlyosan sérültek meg a szinpad romjai alatt.

— **Zsidóellenes propaganda a prágai német egyetemen.** A prágai német egyetem előadótermeit az utóbbi napokban újabb antiszemita röplapokkal árasztották el, melyekben „a német tanhelyeknek zsidók által való elárasztása ellen” izgattak. A röpiratok a következő felhívással záródnak: „Kezdődik a harc. Prágai diák, ragadd meg az utódállamok német szabadságmozgalmának zászlaját! Küzdj a német népközösségért! Harcolj német tanhelyeinknek a zsidók által való elárasztása ellen!” Mindenesetre érdekes, hogy a német egyetem vezetősége híri, sőt ugylátszik támogatja ezt a zsidóellenes hadüzenetet, mert máskülönben nem terjeszthették volna a röplapokat az egyetem területén.

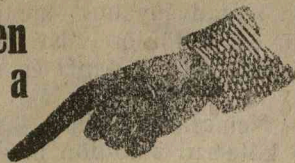
— **Német fajvédők a vegyes házasság ellen.** Amint Berlinből jelentik, a köztársaság védelméről folyó parlamenti vitában a nemzeti szocialisták határozati javaslatot terjesztettek be, hogy tiltsák meg a házasságokat zsidókkal, s a szines faj képviselőivel. Az e törvény ellen vétőket pedig, büntessék meg szigorú fegyházzal. Indokolásul kifejtették, hogy a zsidókkal való keveredés, a német faj és szellem degenerálásához vezet. A Reichstag többsége, természetesen elvetette az indítványt.

— **Ha fáradt és izgatott,** ha álmatlanságban és örökös félelemérzetben szenved, ha hasgörcs, szívfájás, mellnyomás és fuldoklási rohamok kínozzák, akkor igyék reggel éhgyomorral 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait és elhárítja a vértolulást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvosánára elismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a tápcsatorna tartalmának önmérgezéséből származnak, a **Ferenc József** víz kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **A prágai főrabbi nyugdíjaztatása.** Brody dr a prágai hitközség főrabbija kérvényileg fordult a hitközségéhez nyugdíjaztatása ügyében. Kérelmét azzal indokolta, hogy ezentul kizárólag tudományos munkálkodásra kívánja fordítani minden idejét, melyet kénytelen volt a mindjobban növekvő hitközségi teendők miatt félbeszakítani. Dr Brody a modern zsidó tudomány egyik legkiválóbb művelője, ki már eddig is számos tudományos munkával gyarapította a zsidó irodalmat. Visszalépése annál sajnálatosabb, mert így a prágai hitközség visszanyeri önálló cselekvési jogát, míg dr. Brody személyének súlyával igen gyakran lépett fel a reform irányzat ellen és vitte győzelemre orthodox elveit. Dr. Brody magyar származású. Néhai atya ungvári dájjon volt, ő pedig a nagyváradi jesivah növendéke volt. Első rabbi állása Nachod volt, innen került mint helyettes főrabbi 18 évvel ezelőtt Prágába és apósa dr Ehrenfeld Náthán halála után a hitközség őt választotta meg főrabbinak. Dr. Brody Henrik viszonylagosan fiatal ember, aki most töltötte be 62. életévét.

— **A bécsi hitközség számadatai.** A bécsi hitközség 1929-évi statisztika adatai szerint, Bécsben a zsidóságot összesen 893 egyén hagyta el, 453 férfi és 443 nő. Legtöbben a 30 és 40 évesek között hagyták el a hitüket. Visszatérés és belépés 305 esetben történt. Legtöbben 24—30 évig. A 2638 haláleset legnagyobb részének okozója szív- és máj- és vérérdények megbetegedései és a légzőszervek betegségei voltak. Öngyilkosság 78 esetben történt. Az elhaltak közül 603 70—80 éves volt, 223 egyén 80—90 éves és 32 egyén 90—100 éves volt.

Saját érdekében
lépjén be a

„KÖZÉRDEK”-be,

1. mert: a Közérdek cégeinél teljes bizalommal vásárolhat.

2. mert: a Közérdek könyvecskével a legolcsóbb készpénz árakban részesül.

3. mert: a Közérdek cégei Önnek

hét és félhavi gondmentes

áruhitelt biztosítanak.

4. mert: a Közérdek-be ha belép, úgy családját minden gondtól mentesíti!

A „KÖZÉRDEK” könyvecskéje tehát értéket képvisel; igyekezzék belépni a „KÖZÉRDEK” tagjai sorába.

Felvilágosítást nyújt:

„KÖZÉRDEK”

központi hivatala

Kőrös-uoca 1. szám.

— **A lodzi zsidóság nagy nyomorsága.** Lodzból jelentik (I.T.A.) A lengyel zsidóság félelmes gazdasági nyomorát igazolja, hogy a lengyel „Manchester”-ben 12.000 zsidó család a város össziszidóságának a fele kereste meg a lodzi hitközséget pszáchai segélyért.

— **A satumarei Tiferesz Bachurim közgyűlése.** Mintegy tíz esztendeje annak, hogy megboldogult Grünwald L. Dávid זצ"ל szatmári főrabbi, a szatmári rabbinatusi szék elfoglalása után összehívta az itteni ifjúságot annak felhívására, hogy akiben még meg van a tóratanulás iránti szeretet, jöjjön el és szervezze meg „Chewra Tiferesz Bachurim” név alatt egy egyesületet, melynek egyedüli programja a **תורה ברבים** tanulása és annak terjesztése legyen. Ezen felhívás nem is maradt eredménytelen. Mint minden esztendőben, az idén is április 21-én tartotta meg ezen chevra évvégi közgyűlését és megválasztotta a 24 tagból álló új tisztikart. Az új vezetőség programjába vette, hogy ezentul szombatoként egy megidesz és egy cherifesz előadást rendez, melynek szónokai az egyesület ifju tagjai lesznek. (Az első két előadást sábosz parsesz szazriá délelőtti 11 órakor tartja: **Rubin Sándor** és **Goldstein Mózes**). Ez az egyesület méltó mintaképe lehetne egész Erdélynek és ajánlatos volna, hogy hasonló mintára rendezkedjék be Erdély minden helysége. Tudunkkal ez az egyelet a hitközségek és annak főrabbiijaihoz felhívásokat „Kól Kórékát” készítenek intézni, melyben arra mutatnak rá, hogy a tóratanulás terjesztésének praktikus propagálása a **közvetlen megszervezés**, nem pedig a szószék. Az új vezetőség névsora: Elnök Rosenberg Vilmos. Alelnök Rubin Sándor. Gondnokok Jakab Mózes, Vald Jenő. Pénztárnok Lebovits Ignác. Ellenőrök Purjesz Ignácz, Fogel Bernát. Jegyző Eisner Márton és 16 tagu választmány.

Tavaszi szörmeujdonságok

megérkeztek.

LEICHER szörmeáruház

URI-UCCA 4.

Gyermeknyaraltatás a Püspök-fürdőben

A nagyváradi zsidó leányinternátus, amely a Szaniszló ucca 13 sz. alatt működik, egy bizonyára nagy örömmel fogadott gyermeknyaraltatási akciót rendez. A nehéz iskolai év után minden gyermeknek szüksége van pihenésre és a zsidó lányinternátus vezetősége a kies fekvésű Püspökfürdőben alkalmat nyújt minden szülőnek, hogy gyermekét megfelelő zsidó szellemi és lelki gondozás mellett olcsón és egy német tanárnő állandó felügyelete alatt nyaraltathassa. Az internátus figyelemmel van a gyermekek román nyelvgyakorlására és hízó-kurákat is tartat. A Püspökfürdő új hullámfürdője, a fenyvesek a gyermekek egészségét és kellemes nyári szórakozását biztosítják.

A zsidó internátus gondozása alatt testi és szellemi fejlődést érnek el a nyaraló gyermekek. Felhívjuk erre a gyermeknyaraltatási akcióra a zsidó szülők figyelmét.

Új butorüzet! Nagyváradi Új butorüzet!

m ü a s z t a l o s o k

Butoráruháza

Plața Unirii (Szt. László-tér) 12. Holdas templom mellett. Teljes lakberendezések a legegyszerűbbtől a legényemesebb izléseket is kielégítően **termelési áron** (nem kereskedelmi áron) **óriási választék!** Kedvező fizetési feltételekkel

A váradi Machzike Lomde Tóra egyelet viharos választói közgyűlése

Vasárnap tartotta meg a Machzike Tóra érdekes lefolyású rendkívüli közgyűlését amelyről az alábbiakban számolunk be: A közgyűlés 3 órára volt meghirdetve de már ez előtt igen nagy számban gyülekeznek a hívek. Az ellenzék, minden ereje — az előzetes hangulatsinálás dacára — három tag felvonulásában domborodott ki.

Stern Simon alelnök a gyűlés megnyitása előtt bejelenti, hogy a mai közgyűlés egyedüli tárgya a megüresedett elnöki és két előjárói tisztség betöltése. Mielőtt megnyitná a közgyűlést átadja a szót a főrabbi urnak.

Fuchs Benjámín főrabbi: Szomorúsággal állapítja meg, hogy az Egyelet kebelében viszály dúl, ami által félt, hogy az Egyelet bevételei csökkeni fognak és az Egyelet vezetése alapiában fog megrendülni. Békére szólítja fel a tagokat és indítványozza, küldessék ki egy bizottság úgy a vezetőség, mint az ellenzék részéről, amely bizottság hivatva lesz egy platformot találni esetleg új választás útján — a békére.

Weisz I. Miksa: Csatlakozik a főrabbi ur indítványához és kéri a mai választás elhalasztását, amíg a kiküldendő bizottság nem fejezi be tárgyalásait.

Többen a közgyűlés megnyitását követelik, mire Stern Simon alelnök megnyitja a közgyűlést. Elfogadásra ajánlja a főrabbi ur indítványát a bizottságra vonatkozólag, de a Weisz I. Miksa ur indítványát a választás elhalasztására vonatkozólag nem tartja elfogadhatónak, mert az alapszabályok másként intézkednek.

Salzberger Ignác: Megemlékezik az Egyelet nemrég elhunyt nagytekintélyű elnökéről **Schwarz I. Jakab**ról és indítványozza, hogy helyét a kegyelet és tisztelet jeléül egy évig ne töltsék be.

A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja.

Guttman Sámuel: Visszatér a békéltető bizottság kiküldésének a fontosságához és ajánlja, hogy egy egyenlő számú bizottság küldessék ki mindkét részről, amely a békét megkösse.

Többen: HalljukSalzbergert.

Salzberger József: Elsősorban nagybecsűlésünket és igaz szeretetünket nyilvánítjuk mindnyájunk nevében a Főrabbi ur iránt. A legutóbb megtartott tisztújító közgyűlés alkalmával a főrabbi ur nem jelent meg körünkben és így nem látta személyesen azt a spontán megnyilatkozást, amellyel az akkori közgyűlés megválasztotta mai vezetőségét. Két-három ur annak idején nem jelent meg a választáson, ami szerintük elég ok egy választás megsemmisítésére és ebből kovácsolódik ez úgynevezett machlóke. Nem lehet itt beszélni ellenzékéről és nem lehet beszélni egyenlő számú bizottságról. Az Egyelet ma 620 tagot számlál. Ha az ellenzék bizottságot akar, jelenlegi összesen 3 tagból álló csoportját egészítse ki előbb a többi 617 tagból és aztán örömmel tárgyalunk velük. Addig pedig ha bocsánatot kérnek talán megbocsátunk azért a minősíthetetlen inzultusért és sértésért, amit egy nagy Talmid Chochemmel, a Tórával és vele együtt az egész egyelettel szemben elkövettek.

A nagy helyesléssel fogadott rövid beszéd után a Főrabbi ur megrója Salzberger Józsefet tüzes szavai miatt. Az ellenzék pedig teljes számban, tüzetileg kivonul és a közgyűlés megejti a választást, melynek eredményeképp, ellenőre **Sonnenwirth Sándor**, titkára **Engländer Izidor** lett megválasztva.

Kuck főrabbi vallomása a Schaw bizottság előtt

Fordította: TISBI ILLÉS.

Kuck főrabbinak a Palesztinába kiküldött parlamenti vizsgálóbizottság előtt tett vallomását csak most tudjuk egész terjedelmében ismertetni, miután most, hogy a vizsgálóbizottság befejezte munkáját és az angol kormány elé terjesztette, állanak a jegyzőkönyvek hiteles másolatai rendelkezésünkre. (Szerk.)

Sir Boyd Merriman (a Jewish Agency ügyvédje) főrabbi az askenaz hitközségek élén áll?

Kuck főrabbi: Amikor az országos rabbinátust létrehoztuk, megegyeztünk abban, hogy a szefardoknak és askenázoknak egységes központi vezetőség lesz. Sir Herbert Samuel is közreműködött ennek a törekvésünknek a megvalósításában. A megegyezés alapja az volt, hogy az egységes rabbinátus élén egy szefard és egy askenaz rabbi fognak állni egyenlő jogokkal, mert méltóságunkon alulnak egosztva.

— Tudomása van-e arról, hogy a bizottság hajlandó lett volna a saját otthonába kihallgatni?

— Igen.

— Ugy értesültem, hogy a Főrabbi ur akarata volt, hogy itt hallgassák ki?

— Ugy van.

— Miért tette ezt?

— Két okom van rá. Az első az, mert megtudtam a bizottság elnökének a leveléből, amelyben arról értesít, hogy a bizottság hajlandó a lakáson kihallgatni, hogy ez esetben a vallomásom nem lesz nyilvános jellegű. Már pedig nekem az a meggyőződésem, hogy ami mondani valóm van, annak a nyivánosság előtt kell elhangzani. Bölcselnök mondják: Az igazság nem fél és nem szemérmes. Másodszor: a bírák iránti kötelező tisztelet miatt. Még a Szentély fennállásának idején, amikor a főpapnak bármily ügyben tanuskodnia kellett, személyesen jelent meg a bíróság előtt.

— A bizottság előtt olyan vallomások hangzottak el, hogy a zsidóság igényt tart az Omer mesét körüli mozlím szent helyekre. Szeretném, ha a Főrabbi ur ismertelné a zsidóság felfogását és törekvéseit a Szentély felépítését illetően.

— A zsidóság megváltásával kapcsolatos reményeket, amelyek megvalósulását a mi szent profétáink megjövendöltek, két részre kell osztani. Az első rész égi dolgokkal van kapcsolatban. Ezeknek a dolgoknak a megvalósulása hitünk szerint hasonlatos lesz az egyiptomi kivonulásnál történt isteni csodákhoz és ezekre a dolgokra emberi lénynek nem lehet semmi befolyása.

— Vajon a megváltás, csak a zsidó népet, vagy a többi nemzeteket is illetni fogja?

— Szent hitünk az, hogy a Messiás általi megváltás békét és áldást fog hozni az egész világra a zsidó nép felszabotítása után.

— Csak a Messiás által történhet a megváltás?

— Hisszük, hogy I-ten küldeni fogja a Messiást, akit az egész világ el fog ismerni és általa beteljesülnek az i-teni ígéretek. Mindezek a dolgok a hitet érintik és a hit szerint a megváltás végcélja a Szentély felépítése, amely az össznépek temploma lesz.

— Szabad-e a zsidó népnek a Messiás eljövele előtt gyakorlati lépéseket tenni a Szentély felépítése érdekében?

— A Tóra parancsai szerint a megváltás napjáig még a belső szentély területére sem szabad belépniük. A zsidó ünnepek alkalmával, amikor nagyobb tömegek jönnek Jeruzsálembe, figyelmeztetni szoktam őket, hogy ne menjenek a legszentebb helyre, mert mi nem vagyunk méltók arra, hogy oda menjünk, mielőtt a megváltás be nem következik.

— Mindez a megváltásnak a szellemi részére vonatkozik. Mi mondani valója van a másik részt illetően?

— Határozott kötelességünk, hogy állandó összeköttetést tartsunk fenn a Szentfölddel. Ha módunkban áll, fel kell építenünk minden romot, be kell népesítenünk minden pusztá helyet, meg kell művelnünk minden parlagon heverő földterületet. A mi kötelességünk, hogy ezt a szent országot, amely a zsidó nép útján az i-teni igazságot adtak a világnak, újra a kultúra és a zsidó élet központjává tegyük meg. Mindent el kell követnünk, hogy a békeség és az ittlakók jogainak a megvédése mellett Erecjiszraél a zsidóság otthona legyen.

— Főrabbi ur! egyéb mondani valója nincs?

— Sok mindent mondhatnék még, ha kérdeznének, de feltett szándékom, hogy csak kérdésekre válaszolok.

— Említették itt, hogy a Tisa-Beav előtti este sok zsidó a földre ülve imádkozott a Kotel-Hamaravi előtti térségen. Van ennek valami szertartási jelentősége?

— Természetesen! Ezen a nagy napon, amikor megsiratjuk a Szentély rombadőlését és a zsidóság széjjel szórását, akinek adva van a lehetőség,

hogy a Nyugati Falhoz, népünk régi dicső életének egyedüli maradványához menjen, az ott kiönti a könnyeit és a földön ülve fohászkodik I-tenhez, hogy segítse meg a népét és siettesse a megváltás napját.

— Nemcsak a fálnál, hanem minden templomban kötelező a földön ülve imádkozni?

— Ugy van. A Sulchan-Aruch szerint köteles minden zsidó a Tisa-Beav előtti este és Tisa-Beavkor a gyász jeléül a templomba a földön ülni. (Kuck főrabbi idézi a Sulchan-Aruch idevágó szakaszát.) (Folytatása következik.)

Figyelem!

Mióta a zsidóságnak a százitü manna hullott az égből, nem volt oly szenzációja, mint az **orth. kóser** megbízható

KONZERVEK,

Libamáj pástétom. Liba hasché. Tyúk pástétom. Máj pástétom. Marha gulyás. Székely gulyás. Csodálatos ízű mind: az étművészet remekei. Számos elismerő levél.

KAPHATÓ

GROSZ HERMANNAL Kapucinus ucca 5.

Ugyanott fűszerek olcsón beszerezhetők

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.
TELEFON: 9-93

A legszebb !! Zománccfényű gallérokat

tisztítja a

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

Trenchcoat már 1750 leu
felöltők, 3 rétiük

Férfi öltöny már 1950 leu
tisztá gyapju

MENDEL

ruhaáruház, Bulevardul Regele Ferdinand 3.
Bizalom bevásárlási hely.

VEGYILEG tisztít mos vasal férfi és női ruhákat
Fehőrnemű, gallérmosást is válla

BORGOS Bazár épület
vegyiltisztító Színház oldal.

Nagy harisnyavásár

angró árakban

Rippner Testvéreknél

Piața Unirii (Kalenda mellett)

A „KÖZÉRDEK” kötelékébe tartozunk, 7 1/2 hónapi fizetésre szigorúan készpénz árak mellett.

Acéllemez üzlet **REDŐNYÖKET**
Esslingeni ablak

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk!

ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.

Halász Testvérek Redőny és lakatosáruháza

Oradea, Str. Cogălniceanu 16.

Telefon: 364.

Van szerencsénk az igen tisztelt butorvásárló közönség szives tudomására hozni, hogy május 1-én a Gen. Mosoi (Kert) ucca 4. szám alatti butorraktárunkat a Mária királyné (Bémer)-tér 2. alatt lévő, volt Apolló mozgó helyiségébe helyeztük át.

Ezen fővárosi nivóju és fényesen berendezett butorcsarnokunkban a legjobb helybeli 36 asztalos és kárpitos üzemek már közismert izléses és megbízható butorai hatalmas választékban, meglepően olcsó, termelői árban kerülnek eladásra.

Sulyt helyezünk arra, hogy Románia ezen legnagyobb butorraktárában a legolcsóbb munkáslakás berendezést, polgári butort és művészi kivitelű nehéz butorokat b. vásárló közönségünk egyformán megtalálja választékunkban.

Biztosan számítunk arra, hogy ezen nehéz időkben a helybeli butoriparnak a közönség kényelmét célzó áldozatkészsége a legszélesebb körben megértésre és méltánylásra talál és a t. butorvásárló közönség 7 éven keresztül irántunk tanúsított bizalmával és pártfogásával a jövőben még fokozottabb mértékben fog elhalmozni.

Nagyváradi Műbutorasztalosok

Butorcsarnokai

Avram Jancu (Kossuth)-utca 2.

és

Mária királyné (Bémer)-tér 2-

a volt Apolló mozgó helyiségében.

Bőröndkészítő üzemünket

Bul. Reg. Ferdinand 20. alá (Lóvai sarkokraktár udvar)

helyeztük.

Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel. Mődunkban áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle **bőröndöket** valódi Vulcan-Fiber és Hartplatte lemezből. Ugyiszintén iskolatáskákat

nagybani és kicsinybeni eladásra.

Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legutányosabb árban és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint Piața Unirii 7 alatt lévő fióküzletben eszközölhetők. A t. vevőközönség szives pártfogását kérjük Tisztelettel:

„WOLF”

industria de cufer - bőröndipar

ORADEA, Bul. Reg. Ferdinand (Rákoczi-ut) 20.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 I. száraz dorongfa . L. 330

Ezen árak méterenkint a telepen értendők

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk fa felvágott állapotban is kapható
Nagyipactér Közraktár mögött. Telefon 632

EGYESÜLT RUM ÉS LIKÖRGYÁR. ORADEA

Telefon: 10-44 és 10-48

Mindennemű szeszitalok **uagykereskedőknek** legelőnyösebb beszerzési forrása.

Szilvórium és borpárlat

Ha jól akar vásárolni
kezesse fel

SELEJTESCIPOARUHAZAT

ZÖLDFAU.Ö.
ahol szép és megbízható cipőket kaphatunk olcsó árban kanjál!

Hirdessen a „Népünk”-ben

Kuck főrabbi vallomása a Schaw bizottság előtt

Fordította: FISBI ILLÉS.

Kuck főrabbinak a Palesztinába kiküldött parlamenti vizsgálóbizottság előtt tett vallomását csak most tudjuk egész terjedelmében ismertetni, miután most, hogy a vizsgálóbizottság befejezte munkáját és az angol kormány elé terjesztette, állanak a jegyzőkönyvek hiteles másolatai rendelkezésünkre. (Szerk.)

Sir Boyd Merriman (a Jewish Agency ügyvédje) főrabbi az askenaz hitközségek élén áll?

Kuck főrabbi: Amikor az országos rabbinátust létrehoztuk, megegyeztünk abban, hogy a szefardoknak és askenazoknak egységes központi vezetésük lesz. Sir Herbert Samuel is közreműködött ennek a törekvésünknek a megvalósításában. A megegyezés alapja az volt, hogy az egységes rabbinátus élén egy szefard és egy askenaz rabbi fognak állani egyenlő jogokkal, mert méltóságunkon alulinak egyszva.

— Tudomása van-e arról, hogy a bizottság hajlandó lett volna a saját otthonába kihallgatni?

— Igen.

— Ugy értesültem, hogy a Főrabbi ur akarata volt, hogy itt hallgassák ki?

— Ugy van.

— Miért tette ezt?

— Két okom van rá. Az első az, mert megtudtam a bizottság elnökének a leveléből, amelyben arról értesít, hogy a bizottság hajlandó a lakáson kihallgatni, hogy ez esetben a vallomásom nem lesz nyilvános jellegű. Már pedig nekem az a meggyőződése, hogy ami mondani valóm van, annak a nyilvánosság előtt kell elhangzani. Bölcsseink mondják: Az igazság nem fél és nem szemérmes. Másodsor: a bírák iránti kötelező tisztelet miatt. Még a Szentély fennállásának idején, amikor a főpapnak bármily ügyben tanuskodnia kellett, személyesen jelent meg a bíróság előtt.

— A bizottság előtt olyan vallomások hangzottak el, hogy a zsidóság igényt tart az Omer mesét körüli mozlím szent helyekre. Szeretném, ha a Főrabbi ur ismertetné a zsidóság felfogását és törekvéseit a Szentély felépítését illetően.

— A zsidóság megváltásával kapcsolatos reményeket, amelyek megvalósulását a mi szent profétáink megjövendöltek, két részre kell osztani. Az első rész égi dolgokkal van kapcsolatban. Ezeknek a dolgoknak a megvalósulása hitünk szerint hasonlatos lesz az egyiptomi kivonuláshoz történt isteni csodákhoz és ezekre a dolgokra emberi lénynek nem lehet semmi befolyása.

— Vajon a megváltás, csak a zsidó népet, vagy a többi nemzeteket is illetni fogja?

— Szent hitünk az, hogy a Messiás általi megváltás békét és áldást fog hozni az egész világra a zsidó nép felszabatítása után.

— Csak a Messiás által történhet a megváltás?

— Hisszük, hogy I-ten küldeni fogja a Messiást, akit az egész világ el fog ismerni és általa beteljesülnek az i-teni ígéretek. Mindezek a dolgok a hitet érintik és a hit szerint a megváltás végcélja a Szentély felépítése, amely az össznépek temploma lesz.

— Szabad-e a zsidó népnek a Mesiás eljövetelétől gyakorlati lépéseket tenni a Szentély felépítése érdekében?

— A Tóra parancsai szerint a megváltás napjáig még a belső szentély területére sem szabad belépniük. A zsidó ünnepek alkalmával, amikor nagyobb tömegek jönnek Jeruzsálembe, figyelmeztetni szoktam őket, hogy ne menjenek a legszentebb helyre, mert mi nem vagyunk méltók arra, hogy oda menjünk, mielőtt a megváltás be nem következik.

— Mindez a megváltásnak a szellemi részére vonatkozik. Mi mondani valója van a másik részt illetően?

— Határozott kötelességünk, hogy állandó összeköttetést tartsunk fenn a Szentfölddel. Ha módunkban áll, fel kell építenünk minden romot, be kell népesítenünk minden pusztát, meg kell művelnünk minden parlagon heverő földterületet. A mi kötelességünk, hogy ezt a szent országot, amely a zsidó nép útján az i-teni igazságot adtak a világnak, újra a kultúra és a zsidó élet központjává tegyük meg. Mindent el kell követnünk, hogy a béke és az ittlakók jogainak a megvédése mellett Ereciszráel a zsidóság otthona legyen.

— Főrabbi ur! egyéb mondani valója nincs?

— Sok mindent mondhatnék még, ha kérdeznék, de feltett szándékom, hogy csak kérdésekre válaszolok.

— Említették itt, hogy a Tisa-Beav előtti este sok zsidó a földre ülve imádkozott a Kotél-Hamaravi előtti térségen. Van ennek valami szertartási jelentősége?

— Természetesen! Ezen a nagy napon, amikor megsiratjuk a Szentély rombadőlését és a zsidóság szíjjel szórását, akinek adva van a lehetőség,

hogy a Nyugati Falhoz, népünk régi dicső életének egyedüli maradványához menjen, az ott kiönti a könnyeit és a földön ülve fohászkodik I-tenhez, hogy segítse meg a népét és siettesse a megváltás napját.

— Nemcsak a falnál, hanem minden templomban kötelező a földön ülve imádkozni?

— Ugy van. A Sulchan-Aruch szerint köteles minden zsidó a Tisa-Beav előtti este és Tisa-Beavkor a gyász jeléül a templomba a földön ülni. (Kuck főrabbi idézi a Sulchan-Aruch idevágó szakaszát.) (Folytatása következik.)

Figyelem!

Mióta a zsidóságnak a százízü manna hullott az égből, nem volt oly szenzációja, mint az **orth. kóser** megbízható

KONZERVEK,

Libamáj pástétom. Liba hasché. Tyukpástétom. Májpástétom. Marha gulyás. Székely gulyás. Csodálatos ízű mind: az étművészet remekei. Számos elismerő levél.

KAPHATÓ

GROSZ HERMANNÁL Kapucinus ucca 5.

Ugyanott fűszerek olcsón beszerezhetők

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str. 20 Aprilie 37. volt Stern fűrésztelep.
TELEFON: 9-93

A legszebb !! Zománctányú gallérokat

tisztítja a

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

Trenchcoat már 1750 leu
felöltök, 3 réteűek

Férfi öltöny már 1950 leu
tisztá gyapjú

MENDEL

ruhaáruház, Bulevardul Regele Ferdinand 3.
Bizalom bevásárlási hely.

VEGYILEG tisztít | férfi és női ruhákat
mos | Fehérnemű, gallérosást is vállal
vasal

BORGOS Bazár épület
vegytisztító Sínház oldal.

Nagy harisnyavásár

angró árakban

Rippner Testvéreknél

Piața Unirii (Kalenda mellett)

A „KÖZÉRDEK” kötelékébe tartozunk, 7 1/2 hónapi fizetés és szigorúan készpénz árak mellett.

Acéllemez üzlet REDŐNYÖKET
Esslingeni ablak

a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk !!

ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.

Halász Testvérek Redőny és lakatosáruháza

Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

Van szerencsénk az igen tisztelt butorvásárló közönség szíves tudomására hozni, hogy május 1-én a Gen. Mosoi (Kert) ucca 4. szám alatti butorraktárunkat a Mária királyné (Bémer)-tér 2. alatt lévő, volt Apolló mozgó helyiségébe helyeztük át.

Ezen fővárosi nivóju és fényesen berendezett butorcsarnokunkban a legjobb helyből 36 asztalos és kárpitós üzemek már közismert izléses és megbízható butorai hatalmas választékban, meglepően olcsó, termelői árban kerülnek eladásra.

Sulyt helyezünk arra, hogy Románia ezen legnagyobb butorraktárában a legolcsóbb munkáslakás berendezést, polgári butort és művészeti kivitelű nehéz butorokat b. vásárló közönségünk egyformán megtalálja választékunkban.

Biztosan számítunk arra, hogy ezen nehéz időkben a helybeli butoriparnak a közönség kényelmét célzó áldozatkészsége a legszélesebb körben megértésre és méltánylásra talál és a t. butorvásárló közönség 7 éven keresztül irántunk tanusított bizalmával és pártfogásával a jövőben még fokozottabb mértékben fog elhalmozni.

Nagyváradi Műbutorasztalosok

Butorcsarnokai
Avram Jancu (Kossuth)-utca 2.

és

Mária királyné (Bémer)-tér 2.
a volt Apolló mozgó helyiségében.

Bőröndkészítő üzemünket

Bul. Reg. Ferdinand 20. alá (Lóvai sarkoktár udvar)

helyeztük.

Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel. Mődukban áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle **bőröndöket** valódi Vulcan-Fiber

és Hartplatte lemezből. Ugyiszintén iskolatáskákat

nagyban és kicsinybeni eladásra.

Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legjutányosabb árban és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint Piața Unirii 7 alatt levő fióküzletben eszközölhetők. A t. vevőközönség szíves pártfogását kérjük Tisztelettel:

„W O L F”

industria de cufer - bőröndipar
ORADEA, Bul. Reg. Ferdinand (Rákoczi-ut) 20.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 | I. száraz bükkhasáb . L. 390
I. száraz gyertyánhas. L. 380 | I. száraz dorongfa . L. 380

Ezen árak méterenkint a telepen értendőek

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükkfa felvágott állapotban is kapható
Nagyplactér Közraktár mögött. Telefon 61

EGYESÜLT RUM ÉS LIKÖRGYÁR, ORADEA

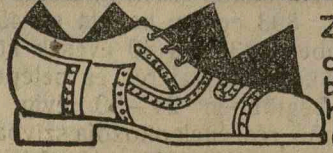
Telefon: 10-44 és 10-48

Mindennemű szeszitalok **nagykereskedőknek** legelőnyösebb beszerzési forrása.

Szilvórium és borpárlat

Ha jól akar vásárolni
kegyesse fel

SELEJTESCOARUHAZAT

ZÖLDFAU.S.

ahol szén és megbízható cipőket lehetetlen olcsó árban kanjani!

Hirdessen a „Népünk”-ben